

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Gospodarki Światowej
Instytut Międzynarodowego Zarządzania i Marketingu
mgr Aleksandra Stanek-Kowalczyk

Czynniki wpływające na zakres danych ujawnianych przez przedsiębiorstwa w raportach niefinansowych

Rozprawa doktorska w zakresie nauk o zarządzaniu, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Jolanty Mazur oraz dr Piotra Zaborka jako promotora pomocniczego

Warszawa, 26 wrzesień, 2018

STRESZCZENIE

Tematyka ujawniania danych niefinansowych jest podejmowana od lat 70. ubiegłego wieku, kiedy przedsiębiorstwa zaczęły w raportach rocznych ujmować także kwestie społeczne i środowiskowe. Ujawniane informacje miały jednak często charakter wyłącznie jakościowy oraz nie były bezpośrednio powiązane z działalnością biznesową przedsiębiorstwa. Ostatnie dwadzieścia lat to ciągły wzrost liczby przedsiębiorstw publikujących raporty niefinansowe, zarówno w Polsce jak i na świecie, przy równoczesnej standaryzacji podejścia do tej kwestii. Wiąże się to z aplikacją koncepcji CSR, która zaleca podjęcie dialogu z interesariuszami.

Analiza literatury sugeruje, że coraz więcej badaczy dostrzega rolę sprawozdawczości niefinansowej w procesach zarządzania przedsiębiorstwami, jednak temat ten jest jeszcze daleki od wyczerpania. Brak w międzynarodowym piśmiennictwie studiów dotyczących roli menedżera w procesie podejmowania decyzji o wydaniu raportu niefinansowego, głównych motywacji czy oczekiwanych korzyści z takiej publikacji. Nie były też dotąd prowadzone badania zależności pomiędzy wymienionymi czynnikami a zakresem ujawnianych danych. Dlatego ich podjęcie stanowi o wypełnieniu istniejącej luki, a wyniki badania są znaczące zarówno z perspektywy teoretycznej, jak i praktycznej.

Celem pracy jest identyfikacja kierunku i siły zależności pomiędzy wybranymi czynnikami charakteryzującymi inicjowanie i decydowanie o wydaniu raportu, a zakresem danych ujawnianych w raportach GRI (określonym poprzez liczbę wskaźników i ich kategorie). Według głównej tezy dysertacji zakres ujawnianych danych niefinansowych (liczba i kategorie wskaźników) zależne są od roli menedżera w procesie podejmowania decyzji o publikacji danych niefinansowych, od motywów wydania raportu, oraz korzyści z tego tytułu. Poszczególne hipotezy wspierające odnoszą się do zależności pomiędzy zakresem ujawnianych danych i trzema kategoriami czynników: rolą menadżera, motywacjami do wydania raportu niefinansowego oraz oczekiwanymi i osiągniętymi korzyściami wynikającymi z wydania takiego raportu.

Praca zawiera dogłębny przegląd literatury przedmiotu. Na jego podstawie opracowano metody badawcze umożliwiające osiągnięcie sformułowanego celu i ujawnienie relacji między zaproponowanymi zmiennymi. Dane empiryczne pozyskano w formie ankiety przeprowadzonej z zastosowaniem procedury CAWI. Kwestionariusz skierowany został do osób odpowiedzialnych za przygotowanie raportu niefinansowego. Czas wydania raportu ograniczono do lat 2009-2014, stąd całkowita liczba firm, które wydały przynajmniej jeden raport wynosiła 49. Odpowiedzi udzielili przedstawiciele 42 firm. Dodatkowy materiał do badań był rezultatem własnej analizy indeksu treści GRI każdego z raportów.

Kompletny zestaw danych, łączący wyniki wywiadów oraz treść raportów, został przeanalizowany przy wykorzystaniu testów statystycznych obejmujących: t-test, test U-Mann-Whitneya oraz współczynnik korelacji tau Kendall. Został także zbudowany model binarnej regresji logistycznej wskazujący, które czynniki mają największy wpływ na zakres ujawnianych danych niefinansowych.

Wyniki pokazują, że zaangażowanie menedżera najwyższego szczebla w proces podejmowania decyzji o wydaniu raportu niefinansowego wpływa negatywnie na zakres ujawnianych danych. Główną, wskazywaną motywacją do wydania raportu niefinansowego było informowanie interesariuszy o podejmowanych działaniach. Jednakże na podstawie analizy ujawnianych wskaźników stwierdzono, że ujawniane są przede wszystkim dane wymagane przez prawo na mocy innych przepisów, lub dane niezwiązane z aktywnością biznesową. Poinformowanie interesariuszy o podejmowanych działaniach społecznych i środowiskowych było według deklaracji także kluczową korzyścią jakiej oczekiwały raportujące przedsiębiorstwa. Wyniki badania pokazują rozbieżność pomiędzy deklaracjami o chęci informowania interesariuszy o działaniach przedsiębiorstwa, a zakresem ujawnianych danych. Firmy które deklarują, że publikują raporty aby ułatwić interesariuszom dostęp wspomnianych danych, robią to w ograniczonym zakresie.

Słowa kluczowe: CSR, zrównoważony rozwój, raportowanie niefinansowe, GRI